სახალხო გაზეთი

№ 835 შაბათი, 2 მარტი 1913 წ. № 835

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კ., უკანასკნელზე 10 კ. სხვა ადგილებიდან კავკასიის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტი ტექსტის წინ 20 კ., უკან 10 კ. სამგლოვიარო განცხადების დაბეჭდვა პირველ გვერდზე თითო-ჯერ საღამოს 4 საათამდე ღირს 3 მ. 4 საათის შემდეგ მიიღება მხოლოდ თვით სტამბა „შრომა"-ში, მუხრანის ქუჩა, და ეღირება 4 მანეთი.

განცხადებანი იმ პირთა, ფირმათა და დაწესებულებათაგან, რომელნიც კავკასიის გარეშე არიან, ან მთავარი კანტორები და განყოფილებანი აქვთ, მიიღება მხოლოდ სავაჭრო სახლის ლ. და მ. მეტცლ და ამხ.-ბის განცხადებათა ცენტრალურ კანტორაში მოსკოვში, მიასნიცკის ქ., ს. სიტოვისა და მის განყოფილებებში: პეტერბურგში — მორსკაია 11, ვარშავაში—მარშალკოვსკის ქ. 130, პარიზში—ბირჟის მოედანი.

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება „სახალხო გაზეთი"-ს რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან 3-მდე. საღამოობი 5-დან 7-მდე.

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება; დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპონდენციები სულ არ ინახება; ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობები. პირადად მოლაპარაკება შეიძლება ყოველ-დღე, კვირა-უქმეების გარდა, დილის 10 საათიდან ნაშუადღეის 3 საათამდე. ადრესის გამოცვლა 40 კაპ.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: ტფილისში, სასახლის ქ., სარაჯიშვილის სახ. № 6. ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისთვის: ტფილისი, ქართული „სახალხო გაზეთი" 190.

ტელეფონი №12-29

გაზეთის ფასი წელიწ. 8 მ. 50 კ. **ცალკე №** ყველგან 5 კ.
„ „ **თვეში** — 75 კაპ. **დამატებიანი** 7 კ.

ყოველ-დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გამოცემა

სახალხო გაზეთი ყოველ-დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო

მიიღება ხელის მოწერა 1913 წლისათვის.

ყოველ-დღიურ გამოცემის გარდა 1913 წელსაც გაზეთს ექნება

სურათებიანი დამატება

(კვირაობით)

პრემიად 1913 წლის ხელის მომწერთ მიეცემათ **ოქრი წიგნი**

1) **უცხოეთის მწერლები** (400 გვ.) ამ კრებულში მოთავსებული იქნება თხზულებები შემდეგ გამოჩენილ მწერლებისა—**კნუტ ჰამსუნისა, არტურ შნიცლერისა, ჰენრიკ სენკევიჩისა** და სხვათა.

2) **ძართველი ერის ისტორია**, პროფ. ივ. ალ. ჯავახიშვილისა. პირველი და მეორე ტომი ერთს წიგნად, სურათებითა და ძველი საქართველოს რუკით.

გაზეთის ფასი წელიწადში 8 მ. და 50 კ. ცალკე № შაურად. დამატებიანი 7 კაპ.

12 თ.	11 თ.	10 თ.	9 თ.	8 თ.	7 თ.	6 თ.	5 თ.	4 თ.	3 თ.	2 თ.	1 თ.
8.50	8.	7.50	6.75	6.	5.25	4.50	3.75	3.	2.25	1.50	.75

საზღვარ-გარეთ თვეში ზედ-მეტი 50 კაპ.

ადრესის გამოსაცვლელი ფასი ტფილისისა ტფილისს გარეშე, ან ტფილისის გარეთისა ისევ ტფილისის გარეთისაზე. **40 კაპ.**

დანარჩენ შემთხვევებში უფასო.

ათი შაური უნდა გადიხადოს კიდევ იმ ხელის მომწერმა, რომელსაც სურს მიიღოს ფოსტით ორი საპრემიო წიგნი. ვინც რედაქციის კანტორაში მიიღებს პრემიას, იმას ეს ფული არ გადახდება.

წლიურ ხელის მომწერთ გაზეთის ფასი 8 მან. 50 კაპ. შეუძლიანთ გადაიხადონ. ნაწილოგით

მხოლოდ შემდეგ ვადებზე უნდა იყოს გადახდილი: ხელის-მოწერისათანავე 3 მ.; 1 აპრილამდე 2 მ.; 1 თიბათვემდე 2 მ. და დანარჩენი 1 მ. 50 კ. 1 ენკენისთვემდე.

გაზეთის გ მოწერა შეიძლება მხოლოდ თვის 1 რიცხვიდან, მხოლოდ სრული თვეებით და არა უმეტეს 1913 წლის გასულისა.

ხელის მოწერა მიიღება:

1) **„სახალხო გაზეთი"-ს კანტორაში,** სასახლის ქ., სარაჯიშვილის სახლი, შესავალი ეზოდან).

2 ქ. შ. წ.-კ. ს. **მთავარ გამგეობის წიგნის მაღაზიაში,**

3 **ფოსტით:** Тифлисъ, газ. „Сахалхо Газети". П. Ящ. 190.

დღეს, 2 მარტს, ავლაბ. წმ. მარინეს ეკლესიაში გადახდილ იქნება ორმოცი დღის წირვა და პანაშვიდი გარდაცვალებულ მ.ფის-მზომელის

პეტრე ზაქარიას ძის ნასიძისა,

რასაც მწუხარებით აუწყებენ გარდაცვალებულის **მეუღლე სალომე გაბრიელის ასული, ძმა—თომა ზაქარიას ძე ნასიძე, დაი—ეკატერინე, ძალუა—მაგდანა, ბიძაშვილი—გიორგი დავითის ძე** და **რძალი ელენე მათეშვილები.**

პანაშვიდის დასაწყისი შუადღის 12 საათზე. 130

თამარი იასონის ასული ქუმსიშვილისა შვილებითურთ აუწყებს ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ ხვალ, კვირას, 3 მარტს ანჩისხატის ტაძარში გადახდილ იქმნება ორმოცი დღის წირკა და პანაშვიდი ძვირფას განსვენებულ შვილის და ძმის პორუჩიკის 201 ფოთის პოლკის

ილია ილიას ძის ქუმსიშვილის

სულის მოსახსენებლად. წირვა დაიწყება 9½ ს. ხოლო პანაშვიდი 11 საათზედ. 128

ძმ. ზუგალაშვილების სახალხო სახლი

რეჟისორის ალ. რ. წუწუნავას გენეფისი

ოთხშ., 6 მარტს, სახ. სახ. არსებ. ქართ. სახ. წარმ. მმარ. წრ. მიერ წარ. იქნება

რეჟისორის ალ. რ. წუწუნავას საბენეფისოდ

ეშეშლილები პიესა 2 მოქმედებ. ტრ. რამიშვილისა.

2) **სადგური** (უკანასკნელი სცენა „**სოფლის გმირებიდან**").

3) **პირველად ტფილისში „რომელი ერთი"** ტრ. ეპ. 1 მოქ. ტრად. ეპიზოდი ნორმანდიელ რაინდთა ცხოვრებიდან, ბენკოს აჩრდილი-სა. თარგ. მ. ქორელისა.

მონაწილეობას მიიღებენ წრის ყველა სცენის-მოყვარენი და თანამშრომელნი.

ბილეთ. ფასი ყველასათვის ხელმიაწვდომია **დასაწყ. საღ. 8 ს.**

რეჟისორი **ალ. წუწუნავა** თანაშემწე **ნ. ჭანკვეტაძე.** ქარ. სახ. მმართ. წრ. ადმინ.

ანონსი: შემდეგი წარმოდგენა 10 მარტს. 1034

გამოსულია და იყიდება

ი. გედევანიშვილის პიესა

„გამცემი"

დრამა 3 მოქმედ. ფასი 25 კ.

დილის 9—10 ს. ღარიბების მიღება უფასოა,

დოქტორი მედიცინისა ბერლინის **უნივერს. გ. გ. მეგრაგიანცი**

წამლოგა ჭლექისა. იღებს შინაგან სნე. ,ბლექთა და გულით ავადმყ. წამლობა **ტუბერკულინითა, რადიის** პრეპარატებით და **ენერგოთერაპიით.** იღებს ყოვ.-დღ. **ახალ ბინაზე** დილ. 9—1 ს. და საღ. 5—8 საათ. ადრესი: **სოლოლაკი,** ბებუთოვის ქ., № 23 (განოვის ქ. **ტელეფ.** კუთხე). 7—92. 97.

სარატოვის მექარხნეული სავაჭრო სახლი

„ე. ე. მაიერ"

ერევნის მოედ. „კავკაზის" სასტუმროს ქვეშ.

ვაუწყებთ პატივცემულ ჩვენს მუშტრებს, რომ შობის დღესასწაულების მსგავსად, ჩვენის მთავარ გამგეობის ნებართვით, კვლავ ვნიშნავთ

საგაზაფხულო იაფ-ვაჭრობას ოვიდის დღით

ე. ი. ამ წლის 27, 28 თებერ. 1, 2, 4, 5 და 6 მარტს, ნამდვილ ფასებიდან 20%—40% დაკლებით, სახელდობრ:

აბრეშუმეულის სარპინკაზე ვაკლებთ	30%	ბამბაზიაზე	30 „
20 გოჯ ზეფირზე	40 „	ფუფაიკებზე	30 „
აბრეშუმისაზე	30 „	მაუდის საქონელზე	20 „
შალეულობის ქსოვილებზე	30 „	აბრეშუმის შარფებზე ქალებ.	30 „
ჩულქებსა და წინდებზე	25 „	პლუშის საბნებსა და სუფრებზე	30 „
თეთრეულსა და საყელოებზე	30 „	საფარდე ტიულზე	30 „
სხვა და სხვა ტილოზე	20 „	ქუთაისის ჩეჩუჩაზე	20 „
ბამბაზიის ქსოვილებზე	30 „	შეკერილ კაბებზე ქალთათ.	25 „

ვიმედოვნებთ, რომ პატივცემული საზოგადოება პატივს გვცემს და ჩვენს მაღაზიას ესტუმრება.

პატივისცემით სავაჭრო სახლი „ე. ე. მაიერ" 1077

ტფილისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა წინამძღოლის თანამდებობის აღმასრულებელი

იუწყება, რომ დღეს, 2 მარტს, ნაშუადღევის 1 საათზე, ქვაშვეთის წმ. გიორგის ეკლესიაში

გუბერნიის თავად-აზნაურობა

იხდის სავედრებელ პარაკლისს

მის ბრწყინვალების, კავკასიაში მეფის მოადგილის გენერალ-ადიუტანტის გრაფ ი. ი. ვორონცოვ-დაშკოვის სადღეგრძელოდ. 1085

გამოვიდა და **იყიდება ახალი წიგნი**

დ. თურდოსპირელისა,

„სიმთა ქვითინი". ლექსები ⅞ ნოველები

გამოცემა მ. გორდელაძისა, ფასი 10 კ. 1083

გამოსულია და იყიდება

ნ. ფიუკაშვილის

პიესა „ქეშოგროგა", დრამა 4 მოქმედებ. ფასი 30 კაპ.

საჭიროა

ჭიათურის სამრეწველო საავადმყოფოსათვის

საფერშლო სკოლაში კურს დამთავრებული და მასთან სპეციალურად მასსაჟის მცოდნე

გამოცდილი ფერშალი.

ჯამაგირი ბინის ქირიანად ექნება

თვეში 65 მანეთი,

ყოველ ხუთი წლის სამსახურისათვის ემატება 20% ჯამაგირისა, შეუძლია ჩაირიცხოს წევრად მრეწველთა საბჭოსთან დაარსებულ მოსამსახურეთათვის **შემნახველ-დამხმარე-გამსესხებელ კასისა.**

თხოვნა და საჭირო დოკუმენტები უნდა გაეგზავნოს ჭიათურაში საავადმყოფოს გამგე ექიმს ს. დ. ჯაფარიძეს ამა წლის 10 მარტამდის. 1073.

ელექტრონისა და რენტგენის სამკურნალო

მიხ. გედევანიშვილისა

ავადმყოფებს იღებს ყოველ-დღე დილ. 12—1 ს., საღამოს 6—7 ს., **გაშინჯვა** და გადადება **რენტგენის სხივებით.** ვერა, ყორღანოვის ქ. № 20. წ. 1022

ექიმი ალ. სოლოლაშვილი იღებს ავადმყოფებს 9—2 საათ. და 5—6 საათ. გოლოვინის პრ. № 12. 1334

ექიმი კბილისა **ნინო რცხილაძე** იღებს დილით 9—2 ს. საღ. 5—7 ს. ოლგას ქუჩის შესახვევი № 5, სახლი მაქარაშვილისა

ექიმი ი. ი. **ბერიშვილი** სწამლობს **საშარდე** ორგანოთა, **ათაშანგიხა** და **კანის** ავადმყ.; **გასხერმანის** რეაქციით იკვლ. ათაშანგ. მოწამლ. სისტემა. მიღება ნაშუადღ. 3—5½ ს. **ელიხაბედ** ქ., № 94, კიროჩნი ქუჩის ახლო, საფოსტო განყოფი. პირდაპირ. 192

საგურთალოზე

მშვენიერ ალაგას, ახლად აშენებულ ეკლესიისა და დიდუბის მომავალ ხიდის მახლობლად დაიკრა 20 დესეტინა მამული და იყიდება წვრილ ნაკრებად ხელ-მისაწვდენელ ფასებში.

მსურველთ ხეუძლიანთ მიმართონ ოლღას ქუჩაზე, სახლი № 6, სოლომონ ივანეს ძე **თაქთაქიშვილს,** დილის 8 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე. საღამოს 5 საათიდან 8 საათამდე. უმორჩილესად ვთხოვთ მიწის მყიდველებს, რომ **თავის დროზე შემოიტანონ დარჩენილი ვადა,** თანახმად ჩვენგან მიცემულ კვიტანციისა. წ. 1020

ექიმი შ. ა. **მიქელაძე** იღებს **შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან.** ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოს 5 ნახ.—6½ საათ. ვახტანგის ქ., № 6.

ტფილისის კერძო სამკურნალო

ახლად გადაკეთების შემდეგ, ავადმყოფები მიიღებიან ტფილისი ის ძუ ა, საკუთ. სახლი, № 7, მიხეილის პრეზპექტისა და მეტცელის სასტუმროს ახლო.

ტელეფონი № 590.

სტაციონალური განყოფილება მოწყობილია 50 საწოლით, ცალკე ნომრებით და საერთო ოთახები განსაკუთრებული სამშობიარო განყოფილება.

(**წოლიარე**) ავადმყოფთა მიღება შეიძლება ყოველ წამს, გარეშე მოსიარულე ავადმყოფებს მიიღებენ შემდეგნი ექიმები-სპეციალისტები.

შინაგანი სნეულებანი.
დავითიანი რ. ხ. (ყოველ დღე) 1—2.
მანსვეტაშვილი ვ. მ. (ორშაბ., ოთხშაბ. და პარასკ.) 2—3.
მაღალაშვილი გ. გ. (სამშაბ. და შაბათობით) 10—12.
მიქელაძე შ. ა. (ყოველ დღე) 12½—1.
ფედოროვი ე. ბ. (ყოველ დღე, გარდა ოთხშაბ. და კვირისა) 12—1.

ქირურგიული სნეულებანი.
მარკეზიჩი ვ. ლ. კონსულტატი (ყოველ-დღე 11½—12½.)
მელიქ-შვილი ნ. მ. (ყოველ დღე) 10—1.
ფირადოვი რ. ბ. (ყოველ დღე) 12—1.
ექ. ქალი ენგელ-მელიქ-შახნაზაროვისა ე. ა. (სამშ. ხუთ. შაბ.) 11½ 12½.

ოფთალმიური სნეულებანი.
ეკიმი-ქალი ვერბიცკა-ფირადოვისა ლ. (ყოველ დღე) 11—12.
ოიკანაძე ი. ე. (ყოველ დღე) 1—2.
მელიქიშვილი ნ. მ. (ყოველ დღე) 10—1.
ხულაკოვი ბ. ი. (ყოველ დღე) 12—1.

ბავშვთა სნეულებანი.
ექ. ქალი ბაქრაძე-დედაბრიშვილისა (ყო დღე, გარდა ოთხ.) 1—1½ ს.
მიქელაძე შ. ა. (ყოველ დღე) 12½—1.
ფედოროვი ე. ბ. (ყოველ დღე გარდა ოთხშაბ. და კვირისა) 12—1.

ნერვიანი სნეულ. და ელექტ.
ბედევანიშვილი მ. ა. (შაბათობით) 10½—11.
დავითიანი რ. ხ. (ყოველ დღე) 1—2.
ფონდოევი, გ. ხ. (ყოველ-დღე) 1—2 ს.

ყელ. ყურ. და ცხვ.
ათენიანცი ნ. ა. (ყოველ დღე) 12½—1½
ორემბოვსკი ნ. ს. (ყოველ დღე) 1½—2.

თვალის სნეულ.
მუსხელიშვილი ვ. ხ. (ორშაბათობით, ოთხშაბ. და პარასკ. 2—2½.

კანის და ვენერ. ნაღვ.
დიასამიძე ა. ნ. (ყოველ დღე) 11½—12½.

სამკურნალოს აქვს მოწყობილი საკუთარი სამიკროქიმიო და საბაქტერიოლოგიო ლაბორატორია. სისხლის გასინჯვა, ათაშანგ. **Wassermann.** რეაქციათვის 50 კ., საწოლები 2 მ. დაწყებული. ცალკე ოთახი 5 მანეთიდან. შობიარობა 10 დღე ფასით ღირს 40 მ. ოპერაციები, კონსულტაციები, შარდის ბუშტისა და მილების კატეტერიზაცია; „606" „914" და **ნამლის შეშხაპუნება,** ელექტროთერაპია, მასაჟი, ყვავილის ავადმყ. ძიძათა შემოწმება და სხვა. **ფასი** 1035

ვაგზლის კერძო სამკურნალო

გარედან ყოველ დღე მოსიარულე ავადმყოფთათვის.

ვაგზლის ქუჩა. № 8. ტელეფონი № 695.

ე. ხ. ვაშაკიძე. ყოველ დღე. შინაგან. ავადმყ. 9½ ს. 10 ს.

ა. ნ. დიასამიძე. ყოვ. დღე, კვირ. გარდა. სიფილ., კანისა და ვენერ. 11—11½ ს.

ბ. ა. პოპოვი. ყოვ. დღე, კვირ. გარდა ყელ., ყურ. და ცხვ. სნეულ. 11—11½.

ექ. ქალი იოსელიანისა—იღებს ქალთა ავადმყოფებს. სამშ. ბათობით ხუთ. შაბათობით და შაბათობით 11—11½ საათ.

ვორობიევი. შინაგ. ბავშვ. სნეულ. სამშ. ოთხშ. შაბ. და კვირ. 2—3 საათამდე.

ნ. მ. მელიქიშვილი. ქირურგიული და ქალთა ავადმყ. 1—2 ს.

ივ. გომართელი.—ყ.-დღ. შინაგ. 2—3 ს. მიკროსკოპული, ბაქტეროლოგიური, ქიმიური გამოკვლევანი: ბაქტერიდვე ყვავილის აცრა და ძიძების გასინჯვა. ფასირჩევისათვის 50 კაპ.

ოპერაციები და კონსილიუმი მორიგეობით.

ნამლოგა „606" 1053

ახალი აფთაქი

ტფილისი

მეფის მოადგილემ გრაფმა ვორონცოვ-დაშკოვმა 28 თებერვლის ღამე მოსვლისადა გაატარა ეძინა მხოლოდ ორ საათ ნახევარს. მაჯის-ცემა ჰქონდა 60—70. სისუსტემ არ უკლო.

პარაკლისები მეფის მოადგილის განკურნებისათვის. გუშინ, ნაშუადღევის პირველ საათზე, ალექსანდრე-ნეველის სამხედრო ტაძარში საქართველოს ეგზარხოსმა ინოკენტიმ ეპისკოპოსების ანტონისა და პიმენისა, არქიმანდრიტებისა და ქალაქის უმაღლეს საღვთისმეტყველების თანამწირველობით პარაკლისი გადაიხადეს მეფის მოადგილის გრაფ ი. ი. ვორონცოვ-დაშკოვის განკურნებისათვის. პარაკლის დაესწრენ: მეფის მოადგილის სამხედრო თანაშემწე გენერალი ნ. ბ. შატილოვი, კავკასიის სამხედრო შტაბის უფროსი გენერალი ბერხმანი, მეფის მოადგილის საბჭოს წევრნი, მეფის მოადგილის კანცელარიის მოხელენი, გენერალიტეტი, აფიცრობა, თავადაზნაურობისა, ქალაქის თვითმმართველობისა და სხვა-და-სხვა საზოგადო დაწესებულების წარმომადგენელნი და მრავალი ხალხი.

დღეს, ნაშუადღევის 1 საათზე, ქვაშვეთის წმ. გიორგის ეკლესიაში ტფ. გუბერნიის თავად-აზნაურთა თაოსნობით პარაკლისს გადაიხდიან მეფის მოადგილის გრაფ ი. ი. ვორონცოვ-დაშკოვის განკურნებისათვის.

გუშინ, ნაშუადღევის 2½ საათზე, ქალაქის საბჭოს დარბაზში ქალაქის გამგეობის თაოსნობით ქალაქის სკოლების სამღვთო სჯულის

მასწავლებელმა -დეკანოზმა გ. ასათიანმა პარაკლისი გადაიხადა მეფის მოადგილის გრაფ ი. ი. ვორონცოვ-დაშკოვის განკურნებისათვის. პარაკლისს დაესწრნენ: ქალაქის გამგეობის წევრნი, ქალაქის საბჭოს ხმოსნები, ქალაქის თვითმმართველობის მოსამსახურენი. მოქალაქენი, საქალაქო სკოლების მოსწავლენი და მრავალი ხალხი. პარაკლისის დასრულების შემდეგ ქალაქის მოურავის მოადგილემ თ-დ ა. მ. არღუთინსკი-დოლგორუკოვმა დამსწრეთა თხოვნით მეფის მოადგილის მეუღლეს გრაფინია ე. ა. ვორონცოვ-დაშკოვისას შესაფერი დეპეშა გაუგზავნა.

✦ **საბირჟო ცნობები.** 1 მარტს შეთანხმება არ მომხდარა. პროცენტიან ქაღალდების ფასი შემდეგია: ტფ. ქალაქის საკრედიტო საზოგადოების 5% ობლიგაციებისა: აფასებენ—85 მან. 75 კ. აძლევენ—85 მან. 50 კ.; ტფ. სათავად-აზნაურო საადგილ-მამულო ბანკის 5% გირავნობის ფურცლებისა: აფასებენ—82 მან. 75 კ., აძლევენ—82 მ. და ქუთაისის სათავად-აზნაურო სადგილ-მამულო ბანკის 5% გირავნობის ფურცლებისა: აფასებს—77 მან. 75 კ. აძლევენ—77 მან.

✦ გუშინ, დილის 11½ საათზე, სიონის საკათედრო ტაძარში გორის ეპისკოპოსმა ანტონიმ არქიმანდრიტ პიროსისა და ქალაქის სამღვდელოების თანამწირველობით **პანაშვიდი გადაიხადა იმპერატორ ალექსანდრე მეორის სულის მოსახსენებლად.** პანაშვიდს დაესწრნენ მეფის მოადგილის სამხედრო თანაშემწე და სამხედრო და სამოქალაქო უწყებათა უმაღლესი წარმომადგენელნი.

✦ 8 თებერვალს ტფილისის ციხედარმთა სარკინისგზო **პოლიციამ შეიპყრო** უცნობი, რომელმაც განაცხადა, რომ **თ-დი სვიმონ არჩილის ძე ციციშვილი** ვარო. ციციშვილი იმ დღესვე ძეტეხის ციხეში გაისტუმრეს. შეპყრობის დროს ზედ აღმოაჩნდა 2 ობლიგაცია მესამე სესხისა თითო 1000 მანეთიანი (№ 345 და 404). ეხლს მაძებარ პოლიციის უფროსმა დაადასტურა, რომ აღნიშნული ციციშვილი 1906 წ. 15 აგვისტოს სოფ. ქარელში შეუპყრიათ და მეტეხის ციხეში მოუთავსებიათ, როგორც ტფილისის პოლიციმეისტერზე ყუმბარებით დამცემთაგანი. მაშინ მას თან ჰქონია ნაგანის რევოლვერი და 70 პატრონი. როგორც გამოირკვა ის ობლიგაციები, რომელიც ეხლა ციციშვილს აღმოაჩნდა ანგარიშს, გაანაწილებს მოგებას, განტფ. ქალაქის კასიდან ყოფილა გატაცებული უცნობთაგან 1901 წ. 23 სექტემბერს.

✦ 28 თებერვალს პოლიციამ სხვა და სხვა უბანში 21 მათხოვარი შეიპყრო.

საზოგადოებანი და კრებები

✦ **ახალ კლუბის** წლიური კრება ჯერ კიდევ არ გათავებულა. კრებამ უცვლელად დაამტკიცა კლუბის 1912 წლის ანგარიში. კრებამ უარჰყო წინადადება სარევიზიო კომისიისა, რომელიც საჭიროდ სთვლიდა საგანგებო კანტროლიორის მოწვევის კლუბის შემოსავალისა და ხარჯების თვალყურის სადევნებლად. 1913 წლის ხარჯთ-აღრიცხვა კრებამ დაამტკიცა. საქველმოქმედო საქმეებისთვის კრებამ 5,000 მან. გადასდო. 28 თებერვლის კრებაზე თანამდებობის პირთა არჩევნები მოხდა. კლუბის მამასახლისებად აირჩიეს: თ-დი გ. ე. ბაგრატიონ-მუხრანსკი, თ-დი ი. ზ. ანდრონიკაშვილი, ა. ზ. ბერელაშვილი, თ-დი ა. ნ. დიასამიძე, გენერალ-მაიორი თ-დი ი. რ. მაყაშვილი, ვ. მ. მანსვეტაშვილი, თ-დი მ. ი. ორბელიანი, ვ. გ. რუტკოვსკი, თ-დი ი. დ. თარხნიშვილი, თ-დი მ. დ. ჭავჭავაძე და თ-დი ნ. დ. ერისთავი. სარევიზიო კომისიის წევრებად აირჩიეს: თ-დი კ. პ. თუმანიშვილი, ბ-ნი ანანიაშვილი, ზ. ზ. მაჭავარიანი, დ. ცინცაძე და ს. ჭყონია.

✦ დღეს, 2 მარტს, საღამოს 8 საათზე საგეოგრაფიო საზოგადოების დარბაზში (მოსკოვის ქუჩა № 3) მოსკოვის საარქეოლოგიო საზოგადოების კავკასიურ წევრთა კრებაზე, ბ-ნი მოსე ჯანაშვილი რეფერატს წაიკითხავს: „ბატონიშვილი ირაკლის მონაწილეობა ნადირშახის ინდოეთზე გალაშქრებაში“. კრებას არა წევრთაც შეუძლიანთ დასწრება.

✦ ქალაქის საბჭოს **საადგილ-მამულო კომისიის** კრება დღეს მოხდება, ხოლო **სატყეო-საბაღოსნო** კომისიისა—4 მარტს.

✦ **ბავშთათვის მზრუნველ ტფ. საზოგადოების** წევრთა საერთო კრება 3 მარტს მოხდება. კრება განიხილავს საკითხს ბავშვთა თავშესაფარის ასაგებად მიწის შეძენის შესახებ.

✦ კვირას, 3 მარტს, დილის 10 საათზე, ტფილისის ხელოსანთა სამმართველოში. დანიშნულია **კრება ხელოსანთა საკრედიტო ამხანაგობისა.** კრება განიხილავს 1912 წლის ანგარიშს, გაანაწილებს მოგებას, განსაზღვრავს გამგეობის წევრთა და მათს ნაცვალთა რაოდენობას, აირჩევს გამგეობის თავმჯდომარესა და 4 წევრს და სხვა. როგორც ანგარიშებიდანა სჩანს ამხანაგობას შარშან სულ 24,622 მ. 92 კ. დაუტრიალებია. ამხანაგობას წევრებზე ჰქონია გაცემული 23894 მ. ნაღდი ჰქონია კასაში 353 მ. 74 კ.

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲬᲘᲒᲜᲔᲑᲘ

✦ **რედაქციამ მიიღო დ. თურდოსპირელის „სიმთა ქვითინი“** ლექსები და ნოველები, გამოცემული მ. გორდელაძისა. წიგნში ჩართულია ავტორის სურათი. ღირს ორ შაურად.

✦ რედაქციამ მიიღო წ.-კ. გ. ს. ქუთაისის განყოფილების მიერ გამოცემული **ეკატერინე გაბაშვილის** მოთხრობა **„მაგდანას ლურჯა“**, ფასი ერთი შაური.

ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲘ

✦ 3 აგვისტოს ქუთაისში მოდის ტულის მასწავლებლების საურთიერთო დამხმარე საზოგადოების **ექსკურსია.**

✦ სახაზინო პალატის დადგენილებით **ქუთაისის მოქალაქეებად ჩაირიცხნენ:** ქუთაისის მაზრის ახალ სოფლის მცხოვრები დავისპან ორბელაძე, ს. ფერსათის მცხოვრები სამსონ თავხელიძე, ს. როხის მცხოვრები გიორგი ორბელაძე, ს. ვანის მცხოვრები ანდრია დიასამიძე, ს. ზარათის მცხოვრები ვასილ ტუკვაძე, ს. როხის მცხოვრები ლამასხან ორმოცაძე, ამავე სოფლის მცხოვრებნი: ლუარსაბ ორბელაძე და ალფეზ ორბელაძე, ს. სადემეტრაოს მცხოვრები ივანე მარგველაშვილი, ს. გორას მცხოვრებნი ერმალო ლილუაშვილი და ბესარიონ მაღლაკელიძე.

✦ ქუთაისის საკრებულოს დარბაზში კვირას **ექიმთა კრება** მოხდება. ამ კრებაზე უნდა შეიკრას წრე, რომელიც მიზნათ დაისახავს ქლექის წინააღმდეგ ბრძოლას. ამ საზოგადოების თავჯდომარეობის სურვილი განუცხადებია ქუთაისის გუბერნატორს ა. ი. სლავოჩინსკის.

✦ ქ. ასტრახანში 15 თებერვალს, გაჩხრიკეს და დააპატიმრეს პირველ სახელმწიფო **სათათბიროს დეპუტატი ისიდორე ივანეს ძე რამიშვილი.**

✦ **ქალაქის საბჭო** 4 მარტის კრებაზე განიხილავს: 1) ქალაქის გამგეობის მოხსენებას სასწორის მოედნის გასაფართოებლად, 2) ქუთაისის გუბერნატორის წინადადებას საბჭოს მიერ შემუშავებულ სავალდებულო დადგენილებათა შესწორების შესახებ თანახმად ბეითალთა ინსპექტორის შენიშვნებისა; ეს დადგენილებები შეეხება ქუთაისში საქონლით ვაჭრობასა და ქალაქის სასაკლაოზე დასაკლავ საქონლის შემოწმებას, 3) სიმფეროპოლის ქალაქის საბჭოს წინადადება, რომ ქუთაისის საბჭომ მხარი დაუჭიროს მის მიერ მთავრობისადმი აღძრულ შუამდგომლობას, რათა ქალაქთა წარმომადგენლებს და მათ საექიმო-სასანიტარო ორგანიზაციებს ნება მიეცეს დაესწრნენ საექიმო-სასანიტარო კანონმდებლობის პროექტის შესამუშავებლად წინასწარ თათბირს, რომელიც პეტერბურგში მოხდება.

✦ გუშინ-წინ ტფილისის სამხედრო სამართლო პალატის სესიამ გააჩინა ერკეთის (გურია) საზოგადოების მცხოვრიბის აზნ. **უშანგი გრ—ძე მგალობლიშვილის საქმე,** რომელსაც ბრალდებოდა იმავე საზოგადოების მცხოვრების, საბრალდებულო ოქმის სიტყვით, ჯაშუშის მამლაძის სიკვდილი. პალატამ ბრალდებული სრულიად გაამართლა—იცავდა იოს. ბარათაშვილი. მგალობლიშვილს ადმინისტრატიული გადასახლება მაინც აქვს მისჯილი. ის მკვლელობის თაობაზე ორ წელიწად იჯდა ციხეში.

✦ **ქუთაისის საგუბერნიო სამმართველო** ამ დღეებში განიხილავს ქალაქის საბჭოს დადგენილებას გამგეობის წევრის ჯამაგირის მომატებისას.

✦ საზღვარ-გარეთიდან კავკასიაში გასასყიდად შემოიტანეს სხვა დასხვა ფირმის 80.000 კოლოფი **აბრეშუმის თესლი.**

✦ 27 თებერვალს ქუთაისის საოლქო სასამართლოში გაირჩა **ივლიანე კიზირიას საქმე.** მას ბრალდებოდა კაცის მოკვლის განზრახვა. სასამართლომ კიზირია უდანაშაულოდ იცნო და გაამართლა.

სოფლად.

✦ **ს. ქოლობანში** (აბაშის მახლობლად) 26 თებერვალს მოწვეულ სოფლის ყრილობაზე სხვათა შორის აღიძრა საკითხი აბაშის მომხმარებელ საზოგადოების განყოფილების გახსნაზე. ბ. ი. გაბლაიამ, აუხსნა საზოგადოებას კოოპერაციის მიზანი ჯ ნიშვნელობა, რის შემდეგ საზოგადოებამ გადასწყვიტა ადრე მომავალში გახსნას განყოფილება. კოოპერატივში იმ დღესვე ჩაწერა 30 წევრი. თანხად აბაშის მომხრეებელი საზოგადოების დადგენილებისა 50 წევრის ჩაწერის შემდეგ განყოფილება გაიხსნება.

✦ **დაბა სამტრედიაში** განზრახულ აქვთ, დაარსონ **საქორწინო კასა.** საზოგადოებამ ამის შესახებ შესაფერი წესდება შეიმუშავა და ქუთაისის გუბერნატორს წარუდგინა დასამტკიცებლად. წესდების ძალით საზოგადოებაში 500 წევრზე მეტი მიიღება, საწევრო გადასახადი ორი მანეთია, თითოეული წევრი საქორწინების შემდეგ იხდის 2 მ. 25 კ.

✦ **ჭიათურა.** ჭიათურაში გაიმართება **სალიტერატურო საღამო.** საღამოში მონაწილეობას მიიღებენ ბ-ნნი: ვაჟა-ფშაველა, ევდოშვილი და სხვები.

სასამართლო

მკვლელობა.

ტფილისის ოლქის სასამართლოს მეორე განყოფილებაში 27 თებერვალს გაირჩა საქმე ბორჯომის სალახების: ხოლუაშვილისა, ნიკო მეტრეველისა და გენაშვილისა, რომელთაც ბრალდებოდათ მწყემსის ივანე მეტრეველის 16 წლის შვილის ილიკოს გაძარცვა და მოკვლა. 1911 წლის 15 აგვისტოს ივანე მეტრეველმა, შვილთან ილიკოთი ცხვარი შერეკა ნაცნობ სალახების ბაკებში; გამოართვა მათ თავისი ვალი 240 მანეთი და შვილი მარტოკა გაგზავნა შინ, მაგრამ ილიკო შინ აღარ დაბრუნებულა. იმისი გვამი აღმოაჩინეს 20 აგვისტოს, ვორონცოკის პარკში, წყალსადენის აუზის ახლო. მოკლულს ფული და თამასუქები არ აღმოაჩნდა. ამიტომ ექვი სალახებზე მიიტანეს და ყველა სამართალში მისცეს. წინასწარ გამოძიების დროს ზოგიერთმა მოწმებმა დაამტკიცეს, რომ მათ დაინახეს მკვლელობა და მკვლელებად სალახები დაასახელეს, მაგრამ სასამართლოში პირველი ჩვენება უარჰყვეს და განაცხადეს, რომ ეს ჩვენება მამის ჩაგონებით მისცეს. **ბრალმდებელი** თხოულობდა ყველას დასჯას.

ნაფ. ვექ. **ტურკევიჩი** ბოროტმოქმედებას დამტკიცებლად არა სცნობდა და ბრალდებულთა გამართლება მოითხოვა. სასამართლომ სალახები გაამართლა.

„ლიბერალი“ ციხის უფროსი.

ასეთი უფროსი ყოფილა ბაქოს სატუსაღოს უფროსი **მაჰმად-რასტან ვალიევი.** მხოლოდ მისი „ლიბერალობა“ დამოკიდებული იყო ქრთამზე და პირად სიმპატიებზე. 1909 წლიდან ბაქოს საპყრობილე გასართობელ დაწესებულებად გადაუქცევია. ვისაც ფული ჰქონდა, იმისთვის სულ ერთი იყო, საპყრობილეში თუ კერძო ბინაზე ცხოვრება. ციხის უფროსი ვალიევის წყალობით საპყრობილეს საკანები დაყოფილი იყო კატეგორიებად. საკანების ნაწილი მდიდრებისათვის იყო მოწყობილი; ამ ნაწილს ერქვა: „კოლიდორ“, „იმპერიალი“, „კავკაზი“ და სხვა. დანარჩენი საკანები იმითთვის იყო, ვისაც ქრთამის მიცემა არ შეეძლო. ვალიევი სცემდა ტუსაღებს, სამაგიეროდ, როდესაც გუნებაზე იყო, თავის ბინაზე ეპატიჟებოდა და გულუხვ მასპინძელივით უმასპინძლდებოდა. ზოგიერთი ტუსაღები კი მუდმივ მის ბინაზე სცხოვრობდნენ. ვალიევი ქრთამებს იღებდა, სამაგიეროდ გარეშე პირთ ტუსაღების სანახავად, როდესაც სურდა მაშინ უშვებდა; ტუსაღებს ქალაქში სასეირნოდ უშვებდა, იმ პირობით კი, რომ დანიშნულ დროზე უკან დაბრუნებულიყვნენ. სრულიად ანთავისუფლებდა ტუსაღებს; როდესაც ტუსაღები მოიწყენდნენ მაშინ ქალთა სატუსაღოდან ქალებს მოუყვანდა პაემანზე მამაკაც ტუსაღებს. უკანასკნელთ შეეძლოთ თავისუფლათ ბანქოს თამაში და ქეიფი; სასმელები ხან ქშობელ-ნათესავთ მოჰქონდათ, ხან კი ვალიევის ბრძანებით ზედამხედველებს. ხანდახან ყველა ტუსაღები ვალიევის ბინაზე გამართულ მეჯლისში იყვნენ მიწვეული და სხვა ამგვარი.

რასაკვირველია, **ვალიევს** დიდხანს არ შეარჩინეს ესეთი „ლიბერალობა“ და 1909 წელს სამართალში მისცეს. ბაქოს ოლქის სასამართლოში მოწმეებმა ყველაფერი დაამტკიცეს. თვით ვალიევიც არ უარჰყოფდა დანაშაულს. ამიტომ ოლქის სასამართლომ ბრალდებულს ღირსების ჩამორთმევა და პატიმართა გამასწორებელ რაზმში ხუთის წლით გაგზავნა გადაუწყვიტა. ვალიევმა ეს განაჩენი ტფილისის სასამართლო პალატაში განასაჩივრა.

სასამართლო პალატაში ბრალდებულს ნაფ. ვექ. თან. **ზელენსკი იცავდა.** მან აღნიშნა, რომ თუ სასამართლო მხედველობაში მიიღებს, რომ ვალიევს საქმე. არ წაუხდენია ტუსაღებისადმი ასეთი მოქცევით, მისი დანაშაული არც ისე დიდი იქნებაო. ამიტომ დამცველი თხოულობდა, ამ საქმეზე ეს ბრალდებული ოთხი თვე ციხეში ყოფილიყო, ეს კი, ეს ბრალდებული ექვსი თვე ციხეში ყოფილიყო, ეს კი, ეს ბრალდებული ... ციხეში ... ეს ... ეს ... ეს

ლობდა სასჯელის შემცირებას და ციხეში წინასწარ ჯდომის ჩათვლას,

პალატამ ოქტის სასამართლოს განაჩენი დაამტკიცა, მხოლოდ ვალიევს სამი წელიწადი საპყრობილეში წინასწარ გამოძიების დროს ჯდომა ჩაუთვალა.

რა შეიძლება გაკეთდეს წელს

(ქართლის ინსტრუქტორის ბ. ნახუცრიშვილის მოხსენება)

როდესაც ვლაპარაკობთ ჩვენი ქვეყნის მეურნეობის გაუმჯობესობაზე, იძულებული ვხდებით ანგარიში გავუწიოთ მის ბუნების მრავალ-ფერიანობას. ჩვენი ბუნების სხვა-დასხვაობა ხელს უწყობს მეურნეობის თითქმის ყოველ-გვარ დარგის აღორძინებას. ქართული სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების პირდაპირი მიზანიც სწორედ ჩვენი ჩამორჩენილი მეურნეობის გაუმჯობესებაა, მაგრამ ხსენებულ საზოგადოებას როგორც ნორჩსა და ჯერ-ჯერობით უსახსრო დაწესებულებას არ ძალუძს თავისი მოქმედების დიდად გაფართოვება. ამისათვის საჭიროა პირველიდანვე ყურადღება მიექცეს მეურნეობის იმ დარგთ, რომლებიც შეადგენენ ჩვენი ხალხისათვის ცხოვრების უმთავრეს წყაროს. ასეთ დარგებათ ქართლისათვის იქნება: ხვნა-თესვა და მეხილეობა, კახეთისათვის—მევენახეობა-მეღვინეობა და შემდეგ ხვნა-თესვა.

რადგან ფილოქსერის მხრივ კახეთი ამ ჟამად მეტად საშიშ მდგომარეობაშია, ამისათვის საზოგადოება დაუყოვნებლივ უნდა შეუდგეს ამ მხრივ ყოველგვარი დახმარების აღმოჩენას, ესე იგი უნდა მოეწყოს მწარე ვაზების და ნამყენი ვაზის სანერგეები და აგრედვე საცდელი ვენახები.

რაც შეეხება ქართლს—უკეთუ საზოგადოება ფულის მხრივ შეევიწროვებული არ იქნება, აქაც საჭიროა მოეწყოს ხეხილის სანერგე. ეს იქნება ინსტრუქტორისათვის საშუადამო ბინა და ამასთანავე მოსამზადებელი სკოლა რაიონისათვის მცოდნე იაფი მუშებისა. ასეთ მოსაზრების თანახმად საზოგადოება ამ თავიდანვე უნდა შეუდგეს შესაფერ მიწების შეძენას, რადგან რაც დრო გავა, იმდენად მიწები ფასში აიწევს და ამისათვის საზოგადოებასაც გაუძნელდება მათი სყიდვა.

ვინიცობაა საზოგადოებამ ვერ შესძლო ასეთ საშუადამო ბინების მოწყობა, თავის თავად ცხადია ინსტრუქტორის მოქმედების გეგმაც შესაფერად შეიცვლება.

ამ უკანასკნელ შემთხვევაში წლეულ ქართლში შემდეგი საშუშაოებით უნდა დავკმაყოფილდეთ:

1) მოეწყოს ლიეხვის მარჯვნივ და მარცხნივ ხეხილის გასხვლის შესახებ საჩვენებელი საშუშაოები.

2) მარშანდელი წლის კვალობაზე განმეორდეს იმავე ნაკრებზე ხეხილის წამლობა.

3) მოეწყოს რამდენიმე სოფელში ჩირის სახმობი მანქანის დემონსტრაცია.

4) მოეწყოს ხეხილის ბაღებში ხელოვნური სასუქების ცდა.

5. იმ შემთხვევაში თუ საზოგადოება ქართლში ხეხილის სანერგეს გაჰმართავს, საჭიროთა ვსთვლი ასეთ საშუადამო ბინაზე გამსხვლელთა საშუადამო შტატის ყოლას.

1913 წლის ხარჯი დაახლოებით შემდეგში გამოიხატება:

1. ხელოვნური სასუქების შეძენა	140 მან.
2. სოფლად სასუქების გადატანა.	20 „
3. ხეხილების წამლობა	70 „
4. გამსხვლელი—2 თვით.	70 „
5. სახმობი მანქანა თავის მოწყობილობით . .	130 „
სულ	430 მ.

გ. ნახუცრიშვილი.

(„მოსავალი“ № 3)

ვერის ჭირ-ვარამი

ტფილისის განაპირა უბნები მეტის-მეტად უყურადღებოდ არის მიტოვებული ქალაქის გამგეობისაგან. არც რიგიანი ქუჩები, არც განათება, არც სათანადო არხები ნიაღვრის ასაცილებლად. მაგალითად, ვერაზე ვარაზის ხევის მცხოვრებნი საშინელ გასაჭირს განიცდიან. თუმცა რამდენჯერმე აღძრეს შუამდგომლობა ქალაქის გამგეობის წინაშე, რომ ვარაზის ხევისათვის ეზრუნა რამე, რათა გაზაფხულის ნიაღვრებს არ წაელეკა აქ მობინადრეთა კარ-მიდამო, მაგრამ გამგეობამ მებაღის ყური გამოიბა. ამის გარდა ამ ხევში ყოველგვარ უსუფთაობასა ჰყრიან, ნიაღვრის მოლოდინში, ყველა მობინადრემ თავის სახლის წინ მიწის გორები დააყენა, რომ ნიაღვარის წალეკვას გადურჩეს. დროა, გამგეობამ თავისი მოვალეობა გაიხსენოს და განაპირა უბნებსაც მიჰხედოს ამ აუცილებელ და საჭირ-ბოროტო საქმეში.

იოსები.

მუნიციპალური ამბები

ს. მეტები (ქართლი). ძეტეხის საკრედიტო ამხანაგობამ დაიწყო მოქმედება 2 დეკემბერს 1912 წ. 34 წევრით; დღეს ამხანაგობაში არის 248 წევრი. ამხანაგობამ გაასესხა 7000 მანეთი და 1 იანვარს ამა წლისა დარჩა მოგება ნაღდი 144 მ. 8 კ. როგორც სოფელ მეტეხში ისევე გარშემო სოფლებში ძალიან ნაკლებ აქვთ მცხოვრებთ საქმელი პური და სიმინდი. ამის გამო თ-დ მ. ე. მაღალაშვილის თაოსნობით შესდგა ჯგუფი, რომელთაც მოიტანეს პური და ძალიან იაფად ჰყიდიან ხელმოკლე მცხოვრებლებზე. ამავე ამხანაგობამ განიზრახა კოოპერატიული საქმის და მაღაზიის დაარსება. უკვე მიჰმართეს ტფილისის გუბერნატორს და დღე-დღეზე ელიან ნებართვას. ვუსურვებ თ-დ მ. ე. მაღალაშვილს და თანაშემწეთ სიმხნეს და ყოველივე დაწყებულ კეთილ საქმეთა დაგვირგვინებას.

ის.

სოფელი კარდანახი. გლეხობამაც შეიგნო და ერთის ჯგუფის ხელმძღვანელობით გამოიწერა ცხრა მორტირი სეტყვის ასაცდენი ზარბაზანი; მხოლოდ ერთი საკუთარის ხარჯით კიდევ წყალობა არუთინოვმა. აღსანიშნავია ის, რომ კარდანახში მოიპოვება ბევრი ისეთი პირი, რომელთაც ძეუძლიანთ გამოიწერონ საკუთარის ხარჯით. არც თუ ძვირი ჯდება—თითო მორტირი თავისი ოთახით ძლიერ ბევრი დაჯდეს, ოცდა-ორი თუმანი. წელს შვიდი ძორტირი გამოიწერა ანაგის სოფლებმა. კარგია სხვა მეზობელ სოფლებმაც მიბაძონ მათ. კარდანახში უკვე კარგა ბანია, რაც აქვთ 7 მორტირი. წელსაც ათი შეიძინეს, ასე რომ კარდანახს ჩვიდმეტი მორტირი გაუხდება, რომლის წყალობით იმედია, გადარჩეს მთელი ვენახები სეტყვისაგან განადგურებას. როგორც ზევით ვსთქვი, თვით გლეხ-კაცმა, რასაც თავის თვალით დაინახავს სარგებლობას, პურის ფულს დაკლებს ძის შეძენის გულისათვის. ძაგრამ დღევანდლამდე ვერ შეიგნეს წყლის საჭიროება, როძელიც ერთად-ერთ საჭიროებას შე-დგენს მთელი სოფლისათვის.

კ. რდანახელი.

სოფელი ჩალაუბანი. ჩალაუბანი მდებარეობს ციგ-გომბორის მთის კალთაზე სოფელ ბაკურციხის სისწვრივ, სადაც ითვლება ას-სამოც კომლამდე. ამ სოფელში ერთადერთი დაწესებულება აო არის, სოფლის განძს შეადგენს სოფლის კანცელარია და ერთი ეკლესია. წერა-კითხვა ძალიან გასაოცარია, რომ ათძა კაცმა იცოდეს და ესეც იმის წყალობით, თუ ანალფაბეტი ოფიციალური სტატისტიკა ცნობებს არ იძლევა.

როგორც იმავ წყაროებიდან ვტყობულობთ, პობედნოსცევს წლიურად ჰქონდა ჯამაგირი 16.000 მანეთი, „დამატებითი“ 2.000 მან., „არენდი“ (სახელმწიფო მამულების შემოსავლის თანხიდან) 4.000 მან. და აგრედვე ბინაც უფასოდ ჰქონდა დათმობილი. ეს ციფრები კიდევ ჩვეულებრივზე ხაკლებია. ჯამაგირს გარდა, მაღალ მოხელეებს ეძლევათ, ესრედ წოდებული, „არენდი“, „დამატებითი“, „ძიმატებითი“, ბინისა, სადილისა, სხდომაზე დასწრებისა, სამგზავრო, შვილების აღზრდისათვის, ცხენების საკვები, საჩუქარი, პენსია და სხვ... „სასამართლოს ანგარიშები

აბობს ბ-ნი რუბაკინი—შესახებ გრ. ტოლსტოისა (ძურგაბის ქამუ.ლის გამგისა), შემდეგ ვე მნიაკოვისა, გურკოსი, საისტენდახტო გეხერლებისა, ლიბავის და სხვა ინჟენრებისა, სევასტოპოლის ქვანახშირის პანამა და მთელი რიგი სხვა-და-სხვა ფაქტებისა, როძლებიც სენატორთა რევიზიებმა აღმოაჩინეს, ნათლად გვიჩვენებენ, რომ შემოსავლის სხვადა-სხვა წყაროებიც ყოფილა, რომელთა რაოდენობაც არც ისე უმნიშვნელოა“.

ახლა სამხედრო უწყების მოხელეებზე გადავიდეთ.

უმაღლესი სამხედრო ბიუროკრატია და მისი შემოსავალი.

1897 წლის აღწერის თანხმად, სამხედრო და საზღვაო უწყების მოხელეთა რიცხვი 52.333 უდრიდა. აქედან 43,779 ოფიცერი იყო, ხოლო დანარჩენი 8665 კი სამხედრო უწყებაში მოსამსახურე სამოქალაქო მოხელე (კანცელიარიებსა და საინტენდანტოებში მოსამსახურენი). 1902 წ. სამსახურში მყოფ გენერალთა რიცხვი 1386 უდრიდა, 1905 წელს კი ეს რიცხვი 1673-მდე ავიდა, ასე რომ სამი წლის განმავლობაში 20,7% მიემატა. ამ წელს სრული გენერალი იყო 143, გენერალ-ლეიტანანტი—460, გენერალ-მაიორი—1070. პოლკოვნიკ რეტეპოს ანგარიშის თანხმად, ყოველ 6—7 ოფიცერზე რომ თითო გენერალი ვიანგარიშოთ, მაშინ

ჯარისკაცად ყოფნის დროს შეუსწავლიათ, ან მოჯამაგირეობის დროს. 1 სამრევლო სკოლა ძაინც რომ გაიხსნას, წერა-კითხვას მაინც შეისწავლიდა უპატრონოდ დარჩენილი მოზარდი თაობა.

მოკეთე.

ტყიბულა (იმერეთი). ამ მოკლე ხანში, 17—18 აპრილისათვის რკინის გზის გამგეობა სამგზავრო მატარებლების მიმოსვლის წესების შემუშავებას შეუდგება და რა თქმა უნდა, რომ ყველა დიდრონი ქალაქების მცხოვრებთა ინტერესების მიხედვით. ჩვენი ტყიბულის რაიონებში მცხოვრებთათვის კი მეტად მოუხერხებლად ინიშნება სამგზავრო მატარებლების მიმოსვლა. წარსული წლების მიხედულობით ტყიბულიდან გადის მატარებელი დილის 8 საათზე, რომელიც შუდის ქუთაისში 11½ საათზე და ვეღარავითარ საქმის წარმოებას ვერ ასწრობს ადგილობრივნი მკვიდრნი და უხდებათ მეორე დღისათვის ცდა. ამას ძოაქვს მრავალ-გზივ საქმის დაბრკოლება და ნივთიერი ზარალიც. კარგს ინებებს. რკინის გზის გამგეობა, თუ ნაცვლად რვა სათისა გადიოდეს მატარებელი დილის ექვს საათზე. თუ რკინის გზის გამგეობას ისა აქვს მხედველობაში, რომ ტყიბულიდან გასულმა მგზავრებმა დიდი გზის მატარებელს უსდა ეპირდაპიროს. აქედან ქალაქ გარეთ გამსვლელი მგზავრი ძალიან ცოტაა. და თუ მცირე რიცხვი მგზავრებისა ქალაქ გარეთ გადიან დაიცადონ ქ. ქუთაისში და არა ტყიბულში, ამით ვგონებთ რკინის გზის გაძგეობას არავითარი ზარალი არ უნდა მიუვიდეს. რადგან ერთი და იგივე მოთხოვნილებით შესდგება ეს. თუ რკინის გზის გამგეობა ამას უხერხულათ დაინახავს, იმ შემთხვევაში, რაოდენათაც მოსახერხებელი იქნეს ადრე გადიოდეს დილის მატარებელი, რომლითაც ფიდს შეიავათს მისცემს უმეტესობას.

რაჭველ-ოკრიბელი.

საკანონმდებლო დაწესებულებები

დუმა.

სათათბიროში ნაციონალისტებმა შეიტანეს საკანონმდებლო მოსაზრება საქალაქო დებულების რეფორმის თაობაზე, ცენტრის ჯგუფმა—მართმადიდებელ საღვთისმეტყველოების ნივთიერი უზრუნველ-ყოფაზე, პროგრესისტებმა—სახელმწიფო საბჭოს დებულებას შეცვლაზე, სოციალ-დემოკრატებმა—ხიზანთა ვალდებულების გაუქმებასა და მათ საადგილ-მამულო მოწესრიგების თაობაზე, ყაზღოთა ჯგუფმა—ყაზღოთა სამხედრო სამსახურის წესით შეცვლაზე და ადგილობრივ თვითმართველობის დაარსების თაობაზე,

სათათბიროში შეიტანეს შეკითხვები, შრომის ჯგუფმა იუსტიციის მინისტრს 21 თებერვლის უქაზის განუხორციელებლობის თაობაზე ზოგიერთ შეპყრობილთა მიმართ; კადეტებმა მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარეს პეტერბურგის ქალაქის უფროსის მიერ სავალდებულო დადგენილებათა გამოცემის თაობაზე

შრომის ჯგუფმა შეიტანა საკანონმდებლო მოსაზრება ამნისტნის შესახებ.

ნადირობის სახელმწიფო სათათბიროს კომისია შეუდგა მეორე სათათბიროში განუხილველად დარჩენილ ნადირობის კანონ-პროექტის განხილვას.

საბიუჯეტო კომისიაში იუსტიციის სამინისტროს ხარჯთ-აღრიცხვის განხილვის დროს იუსტიციის მინისტრის ამხანაგმა ვერიოვკინმა განაცხადა, რომ ადგილობრივ სასამართლოს კანონის შემოღების კანონ-პროექტს მთავრობა შეიტანს სათათბიროში არა უგვიანეს 2—3 კვირისა. ადგილობრივ სასამართლოს შემოღება სამხრეთ და სამხრეთ-დასავლეთ გუბერ. მოხდება ან 1913 წლის პირველ ენკენისთვეს, ან 1914 წლის 1 იანვარს. საზოგადოდ ადგილობრივ სასამართლოს განხორციელება 1 წლის განმავლობაში მოხდება.

ბალკანეთის ომი

დეკემბერი.

28 თებერვალი.

ცეტინიე. ცნობა მოვიდა, რომ ოსმალეთის ჯავშნოსანი გემი „ჰამიდიე“ ლერაკაოსთან გამოჩნდა, ქალაქს ყუმბარები დაუშინა და უკანვე გაბრუნდაო. ბრძოლის შედეგი გამოურკვეველია. სან-ჯიოვანი-დი-მედუად.ნ დეპეშა მოვიდა რომ „ჰამიდიე“ იმ ნავთ-სადგურთანაც უნახავთ, საიდანაც ტელეგრაფის აპარატები გადაიტანეს შეიგულში. მედუასათვისაც აუტეხია „ჰამიდიეს“ სროლა.

ათინა. ოფიციალური ცნობით, ბერძნებმა პრემეთი აიღეს. ირწმუნებიან, რომ თავზარ-დაცემულნი ოსმალნი დელვინაკიდან გარბიანო.

პოდგორიცა. ოფიციალურის ცნობით, 27 თებერვალს, ოსმალთა გემის

„ჰამიდიესა“ და სერბიელთა ბატარეის შორის ატეხილ სროლის დროს, „ჰამიდიეს“ ყუმბარა ქვეითა ნაწილში მოხვდა, რის შემდეგაც იგი უკანვე გაეშურა. 28 თებერვალს, დილით ჩერნოგორიის ბატარეებმა სკუტარის სიმაგრეებს სროლა აუტეხეს. ქალაქს რამდენსამე ადგილას ცეცხლი მოედო. ოსმალეთის ბატარეიები სროლაზე სუსტად უპასუხებდნენ. შუადღის შემდეგ ჩერნოგორელების სროლა შესუსტდა.

გაზეთებიდან.

ოსმალეთი ომს განაგრძობს.

სტამბოლიდან იუწყებიან, რომ დიდმა ვეზირმა განაცხადა: რადგან ამ ჟამად ოსმალთა ჯარი უფრო ძლიერია, ვიდრე მოკავშირეებისა, ოსმალეთი უარს არ იტყვის ომის განგრძობაზეო.

საბერძნეთის ჯარი.

ვენიდან ცნობაა: საბერძნეთის მთავრობამ შეადგინა ახალი ჯარი, რომელიც მცირე აზიის სანაპიროებზე გადასასვლელად გაიგზავნა.

ბერძნები და ალბანელები.

საბერძნეთის მთავრობამ რამდენიმე რაზმი გაგზავნა ალბანელთა ბრბოების მოსასპობად, რომელნიც სამხრეთ ალბანეთში დათარეშობენ.

ოსმალთა დიდი გადასახლება.

„ახალგაზდა ოსმალებმა“ შეადგინეს პროექტი, რომლის ძალითაც აპირებენ 200.000 ოსმალო-ემიგრანტის ანატოლიაში გადასახლებას. ძველს ანატოლიაში დიდი მუშაობაა განზრახული ამ მიზნის განსახორციელებლად: სურთ გაიყვანონ სარწყავი არხები, რკინის გზები და გზატკეცილები.

სამშვიდობო ხელშეკრულობის ბირობები.

გაზ. „დეილი ტელეგრ“. ცნობით მოკავშირეთა მიერ ოსმალეთისთვის წარდგენილი სამშვიდობო ხელშეკრულობის პროექტი შემდეგს შეიცავს:

1) მოწინააღმდეგე მხარეები ვალდებული არიან საშვიდობო ხელშეკრულობის მიღებისთანავე მესწყვიტონ სამხედრო ძოქმედება.

2) ოსმალეთი უთმობს მოკავშირეებს ადრიანოპოლს, იანინსა და სკუტარის.

3) ოსმალეთ-ბულგარეთის საზღვარმა როდოსტო-ძიდიაზე უნდა გაიაროს. საზღვრების დაწვრილებით დამყარება ოსალეთ-ბულგარეთის საგანგებო კომისიას მიეხდომა.

4) გალიპოლის ნახევარ კუნძული მოკავშირეებს ეთმობა.

5) აგრეთვე ეთმობა ეგეის ზღვის ყველა კუნძული, რომელიც საბერძნეთმა დაიპყრო.

ბიუროკრატიის

ბიუროკრატიის

ბიუროკრატიის

ბიუროკრატიის

ბიუროკრატიის

ბიუროკრატიის

ბიუროკრატიის

ბიუროკრატიის

ბიუროკრატიის

9) ტყვეების გაცვლა-გამოცვლა ახლო მომავალში უნდა მოხდეს.

7) ოსმალეთი უხდის მოკავშირეებს შესაფერ კონტრიბუციას, რომელსაც გამოაკლდება იმ ადგილების სახელმწიფო ვალი, რომელიც მოკავშირეთა მიერ დაპყრობილ ქვეყნებს ერგება.

8) სულთანის საგანგებო წარმომადგენელს ევალება ზრუნვა სარწმუნოებრივ საკითხებში ბალკანეთის მუსულმანთათვის; მის უფლებას ემორჩილებიან მეჩეთები, საქველმოქმედო საზოგადოებანი და სხვ.

9) ყოველგვარი შეთანხმება, ხელშეკრულობა, თუ კონვენცია, რომელიც ომის დაწყებამდე არსებობდა ოსმალეთსა და მოკავშირეებს შორის, ამ ჟამად გაუქმებულია.

10) ოსმალეთი თანახმაა, რათა კუნძული კრიტე საბერძნეთს შეუერთდეს.

ადრიანოპოლის ალყა.

უკანასკნელი ცნობებით, გაცხარებულ ბრძოლის შემდეგ ბულგარელებმა აიღეს ადრიანოპოლის ახალი სიმაგრე. ტყვედ წაიყვანეს 400 ოსმალო, ხოლო 200 კაცი, რომელთაც ბულგარელების ბანაკში უნდოდათ გადასვლა, თავისიანებმავე ამოსწყვიტეს. ადრიანოპოლის ციხის უფროსი, შუქრი-ფაშა ატყობინებს მთავრობას, რომ შეუძლებელია კვლავ ციხის დაცვა და გთხოვთ შემატყობინოთ ციხის დანებების პირობებიო.

ᲒᲐᲚᲙᲐᲜᲔᲗᲘ ᲓᲐ ᲔᲕᲠᲝᲞᲐ

ᲓᲔᲞᲔᲨᲔᲑᲘ.

28 თებერვალი.

ბერლინი. საპარლამენტთაშორისო საბჭოს გერმანელთა ჯგუფმა დაადგინა სრული კმაყოფილება გამოსთქვას იმის თაობაზე, რომ დიდ სახელმწიფოთა მეთოხეებით ევროპის საყოველთაო ომი თავიდან აცილებული იქმნა; მათი მუდმივი ცდა ხელს შეუწყობს ბალკანეთის საქმეთა მორიგებას და მტკიცე მშვიდობიანობის დამყარებასო.

ათინა. მოკავშირე სახელმწიფონი პასუხს გასცემენ დიდ სახელმწიფოებს ზეგ, ცალ-ცალკე. სარწმუნო წყაროებიან ცნობაა, რომ მოკავშირენი, საბერძნეთის დაჟინებულ თხოვნისამებრ, მოითხოვენ პორტისაგან უზრუნველჰყოს ოსმალელ ქრისტიანთა სარწმუნოებრივი და ეროვნული უპირატესობანი.

სოფია. რადგანაც ერთ-ერთი მოკავშირე თანახმა არ არის შეასწორონ სახელმწიფოთა შუამავლობაზე საპასუხო ნოტა, ამისთვის ძისი გადაცემა პარასკევამდის შეგვიანდება.

სოფია. სილისტრიის, დალჩიკის და მისოლხის 600 ბულგარი დღეს სოფიაში მ ვა, სთხოვს ბულგარეთის მთავრობას, არამც და არამც არ დაუთმოს რუმინიას ზემოდ ჩამოთვლილი ადგილები.

პარიზი. რუსეთ-ავსტრიის დემობილიზაციის ნოტას საფრანგეთში კმაყოფილებით მიეგებნენ, როგორც დამამტკიცებელ საბუთს რუსეთ-ავსტრიის ურთიერთობის გაუმჯობესებისას. „ტანი“ სინანულს გამოსთქვამს რომ დემობილიზაციას ფართე ხასიათი არა აქვს. „ლიბერტე“-ს აზრით, ავსტრია-რუსეთის ურთიერთობის გაუმჯობესებას გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ბალკანეთის კრიზისისთვისო.

ლონდონი. „ტაიმსის“ აზრით ევროპის მშვიდობიანობის დაცვის იმედმა შესაძრნევად იმატა რუსეთ-ავსტრიის დემობილიზაციითო. გაზეთი აგონებს მოკავშირე სახელმწიფოებს, რომ ოსმალეთმა თვის ბედი ევროპის სახელმწიფოებს გადასცა, მიიღო რა მათი შუამავლობაო. და ურჩევს ოსმალეთის მაგალითს მიჰბაძონ, თორემ უკიდურეს შემთხვევაში, ევროპა შუამავლობას ჩარევას ამჯობინებს, რათა მოისპოს უსარგებლო ოსმალეთის ომი, რასაც „ტაიმსი“ „ევროპის სკანდალს“ უწოდებს.

ვენა. „რეიხს-პოსტი“ იტყობინება, ტრიესტის ალბანეთის კონგრესზე მიღებულ ცნობათა მიხედვით, რომ კონგრესის ზოგიერთ მონაწილეს შეჰპირდნენ, ჰერცოგი მონპანისის, რომელსაც ალბანეთის ტახტს უმზადებენ, ფულით დახმარებას გაუწევს ალბანელებს სერბიასთან საბრძოლველადო.

ლონდონი. რადგანაც მოკავშირე სახელმწიფოთაგან პასუხი არ მოსვლია ელჩთა თათბირს. მისი კრება არ შემდგარა, შესაძლებელია შემდეგი სხდომა ორ მარტს მოხდეს.

ლონდონი. ქვედა პალატა. შეკითხვაზე პასუხის მიცემისას გრეიმ განაცხადა, რომ რუმინიამ და ბულგარეთმა მიიღეს ევროპის წინადადება შუამდგომლობაზე. სანამ საკითხი საბოლოოდ არ გადასწყდება, გრეი დაწვრილებითი განმარტებას ვერ მოგცემთო.

ლონდონი. საზღვაო ხარჯთ-აღრიცხვა 1913—1914 წლისთვის განისაზღვრება 63.930.000 გირვანქით; შარშანდელი ხარჯთ-აღრიცხვა უდრიდა 45.750.000 გირ. ნავარაუდევია ფლოტის ჯარის გაძლიერება 8.5000 კაცით, რაც 1914 წ. მარტში 140.000 კაცამდე ავიდა.

ქაირი. ხილვის გვარ. ულობის პრინცებმა პროტესტით მიჰმართეს ევროპის მონარქებს და პარლამენტებს ბალკანელ სომხების (?) მიერ მუსულმანებზე ჩადენილ სომხეცის წინააღმდეგ.

ᲓᲔᲞᲔᲨᲔᲑᲘ

(დეპეშათა პეტერბ. სააგენტო)

28 თებერვალი.

ᲡᲐᲯᲚᲕᲐᲠ-ᲒᲐᲠᲔᲓ

ტოკიო. მთავრობამ შეიტანა კანონ-პროექტი, სამრეწველო გადასახადი 3 მილიონით შემაკირონ.

პარიზი. სენატში დაიწყო საარჩევნო რეფორმის განხილვა. განხილვა ხანგრძლივი და ცხოველმყოფელი იქნება.

კანბერა ავსტრალიის ახალ დედა ქალაქის საძირკვლის ჩაყრა დიდის ზემით მოხდა. ახალ სატახტო ქალაქს კანბერა ჰქვიან სახელად.

რეკა სერბიის ელჩის ცოლი რომიდან მოვიდა მძიმე ავადმყოფობისაგან გასაკურნებლად. ქმრის ავადმყოფობამ ფრიად ცუდად იმოქმედა ელჩის მეუღლეზე და თავი რევოლვერით სასიკვდილოდ დაიჭრა.

ბუდაპეშტი. ხედა პალატამ მიიღო საარჩევნო რეფორმის კანონ-პროექტი.

დეპუტატთა პალატა. სხდომის გახსნისას, გრ. ტისას წინააღმდეგ გაილაშქრა ოპოზიციამ. ისმოდა საშინელი ყვირილი ოპოზიციისა: „თქვე პანამისტებო, ქურდებო!“ ნახევარი საათის განმავლობაში წარმოუდგენელი ხმაურობა იყო. დარბაზში პოლიცია შემოვიდა. ოპოზიციის წარმომადგენელნი გავიდნენ დარბაზიდან პროტესტის გამოცხადებით. პალატამ ნაკაზის შეცვლა მიიღო.

ᲠᲣᲡᲔᲗᲘ.

პეტერბურგი. გამოცხადებულია, რომ საგლეხო ბანკმა გამოუშვა მერვე სერია ხუთ პროცენტიანი მოწმობები 25 მილიონისა.

სენატმა უყურადღებოდ დასტოვა მაკოხის მოკვლის საქმის გამო დასჯილთა განსაჩივრება.

პეტერბურგი. დაიჭირეს ჟურნალ „გიბერ ბორეის“ მეოთხე ნომერი ვასილი გიპიუსის პოემის, „გრძნეულის“ გამო.

მოსკოვი. პროსალოვის გამართულების გამო ბრალდებულმა სასამართლოს განაჩენი განასაჩივრა.

ᲣᲪᲮᲝᲔᲗᲘ

ᲰᲣᲜᲒᲠᲔᲗᲘ.

საარჩევნო რეფორმა ჰუნგრეთის პარლამენტში.

ჰუნგრეთის პარლამენტის სხდომაზე, როცა იხილავდნენ ლუკაჩის პროექტს საარჩევნო რეფორმის თაობაზე, მოწვეული იყო გაძლიერებული პოლიცია და ჟანდარმერია. პარლამენტის პრეზიდენტი ტისა, ყოველი მინისტრები და 150 დეპუტატი დილის 9 საათზე უკვე პარლამენტში იყვნენ. 12 საათამდე პალატამ დაასრულა წვრილი საკითხების განხილვა და გადავიდა საარჩევნო კანონ-პროექტზე. როდესაც პირველი მოლაპარაკე სიტყვას ამბობდა, უეცრივ შემოვიდა დარბაზში გრ. აპონი და თავმჯდომარეს სიტყვა სთხოვა. მის სიტყვის დასაწყისშივე დარბაზში ოპოზიციის ყველა წევრი შემოვიდა.

ოპონიმ განაცხადა: „ეხლანდელი შემოსვლა ოპოზიციისა პარლამენტში სრულიადაც არ ჰნიშნავს თვის წინანდელ განცხადების უარყოფას. ოპოზიცია მანამდე ვერ მიიღებს მონაწილეობას პალატის მუშაობაში, ვიდრე იგი წარსულის დაკმაყოფილებას არ მიიღებს და მომავალში უზრუნველყოფილი არ იქნება ძალდატანებისგან. ეხლა ოპოზიცა მხოლოდ იმისთვის მოვიდა, რათა გაიფრთხილოს პალატის უმრავლესობა და უთხრას, რომ პალატის ეხლანდელ მდგომარეობაში ყოვლად შეუძლებელია ასეთი რთული და დიდმნიშვნელოვანი კანონის განხილვა. საარჩევნო რეფორმა არ შეესაბამება მუშათა მოთხოვნილებებს, ვისთვისაც არის იგი შემუშავებული. კანონი მშვიდობიანობას ვერ დაამყარებს; პირიქით, იგი მცხოვრებთა ფართე მასაში გამოიწვევს იმედების მწარე გაცრუებას. ხალხის დამშვიდება მხოლოდ მაშინ შეიძლება, თუ შეიცვლება სამინისტრო, დაინიშნება ახალი არჩევნები და გამოიცემა ახალი საარჩევნო კანონი. თუ მთავრობას გადადგომა არა ჰსურს, საშუალება უნდა გამოსძებნოს, როგორმე შეურიგდეს ოპოზიციას; ეხლა კი ამ კანონის განხილვა შესაფერ დროისთვის გადასდოს. ოპოზიცია ყოველ ღონისძიებაში განაგრძობს ბრძოლას ფართო დემოკრატიულ საარჩევნო რეფორმისთვის.“

ოპონის სიტყვის შემდეგ, ოპონი და მთელი ოპოზიცია დარბაზიდან გავიდა. პოლიტიკოსთა წრეში, ოპოზიციის გამოსვლას და სოციალ-დემოკრატების უარს გაფიცვის მოხდენაზე მთავრობის გამარჯვებად სთვლიან.

ᲡᲐᲤᲠᲐᲜᲒᲔᲗᲘ.

სასკოლო კანონ-პროექტები საფრანგეთის პალატაში.

დეპუტატთა პალატა შეუდგა სასკოლო კანონ-პროექტების განხილვას. ეს კანონ-პროექტი ამ ხუთი წლის განძალობაში თითქმის ყოველ საძინისტროს პორტფელში იდო და აი, დღეს ძლივს ეღირსა განხილვის ჯერი. კანონ-პროექტები მიზნად ისახავენ ჯერ ერთი, მოწაფეთა მიერ გაკვეთილების გამოშვების შესუსტებას ჭ საერო სკოლის დაცვას კლერიკალთა გავლენისაგან. ამ ორ მიზნის მისაღწევად კანონ-პროექტში შემდეგი საშუალებაა აღნიშნული. თუ მოსწავლემ ერთ თვეში ოთხჯერ გამოუშვაგაკვეთილი, არა პატივსადებ მიზეზების გამო, სასწავლებლის მთავრობა შეატყობინებს მომრიგებელ მოსამართლეს. მომრიგებელი მოსამართლე დაიბარებს მოსწავლეთა მშობლებს და გააფრთხილებს. თუ მოსწავლე კვლავ განაგრძობს გაკვეთილების გაშვებას, მშობლებს დააჯარიმებენ. თუ მოსწავლემ მაინც ვერ გამოიჩინა გულმოდგინეობა სწავლისადმი, მაშინ მის მშობლებს ან გაძლიერებულ ჯარიმას გადახდევინებენ, ან დააღუსაღებენ განსაღვრულ ვადით. ამავე სასჯელით დაისჯებიან ის მშობლები, ვინც ხელს შეუშლის ბავშვებს სკოლაში შემოღებულ სახელმძღვანელოების ხმარებას.

მთავარი მუხლი კანონ-პროექტისა მიმართულია კლერიკალების წინააღმდეგ საბრძოლველად; მუხლში მოხსენებულია: „ვინც ძალდატანებით, მუქარით ან სხვა რაიმე საშუალებით ხელს შეუშლის მოსწავლეს —იმეცადინოს, ან იხმაროს სახელმძღვანელოები და ამით ზიანს მიაყენებს სკოლას, ან ნივთიერად ან ზნეობრივად, დაისჯება ერთი თვის ან ექვსი კვირის ციხით, ან და გადაჰხდება ჯარიმა 16-დან 500 ფრანკამდე.“ ამ მუხლის გამო გაიმართა ცხარე კამათი, რადგანაც იგი ცხადად მიმართულია კიურის ქადაგების გავლენის წინააღმდეგ.

ᲩᲐᲣᲒᲐᲠᲔᲒᲔᲚᲘ ᲓᲔᲞᲔᲨᲔᲑᲘ

27 თებერვალს. მოსკოვიდან—დემიუბს, კარაკლისიდან—ახინოვს, დონის-როსტოვიდან—თანურაზს, ართვინიდან—კურეგიანცს, დოლლიარიდან—თავაძეს, ვარშავიდან—ჩგოშინსკისას, სიმფეროფილიდან—ესიკოვსკისას, ყაზახიდან—კერიმოვს, ულუხანლუდან—მამედოვს, მოსკოვიდან—ლოკშინს, რიგიდან—ოგანესიანცს, ჯულფიდან—ხეთაგუროვს, ყარსიდან—ხეთაგუროვს, კატარის ქარხნებიდან—მიქაძეს, ვარშავიდან—თავდიშვილს, ზაქათალიდან—გეარამაძეს, განჯიდან—მელიქიშვილს, კავკავიდან—თანგიევს, სამარიდან—მიქელაძეს.

ამასთანავე საჭიროდ ვრაცხთ მოვიყვანთ დეპეშათა გამო შინაგან საქმეთა მინისტრის მიერ დამტკიცებული მე-67 მუხლი, სადაც ნათქვამია: დეპეშაზე წარწერილ მისამართში ყველა საჭირო ცნობა უნდა იყოს მოხსენებული, რათა დეპეშა სათანადო ადგილას მიიტანონ, არ უნდა სჭირდებოდეს ძებნა ან დამატებითი ცნობებისათვის შეკითხვა.

შენიშვნა: თუ მისამართი სრული არ არის, ამისი ბრალი გამომფზავნელს ედება.

მე-68 მუხლში ნათქვამია: დეპეშის მისამართში, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც დეპეშა იგზავნება სატახტო, საგუბერნიო, ან სხვა დიდ ქალაქებში, სავალდებულოა აღინიშნოს ქუჩა, სახლის ნომერი, ან სახლის პატრონის გვარი, ხოლო თუ ეს არ იციან, უნდა აღინიშნოს წოდება, სამსახური ან სხვა რამ ცნობა იმ პირის შესახებ, ვის სახელზედაც დეპეშა იგზავნება. იმ შემთხვევაშიაც კი, როდესაც დეპეშა სულ უმნიშვნელო ადგილას იგზავნება, მაშინაც საჭიროა აღინიშნოს მიმღებლის გვარის გარდა, კიდევ რაიმე დამატებითი ცნობა, რომლის მეხედვითაც საფოსტო-სატელეგრაფო დაწესებულებას გაუჭირვებლად შეეძლოს დეპეშის ჩაბარება.

რედაქტორ-გამომცემელი
Ა. ᲑᲣᲛᲑᲐᲫᲔ.

ᲒᲐᲛᲝᲡᲐᲓᲔᲑᲘ ᲪᲜᲝᲑᲐ

ᲛᲐᲢᲐᲠᲔᲑᲔᲚᲗᲐ ᲛᲘᲛᲝᲡᲕᲚᲐ

(ᲖᲐᲛᲗᲠᲝᲑᲘᲗ).

15 ოქტომბრიდან.

(დრო აღნიშნულია ტფილისის საათით).

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘᲓᲐᲜ ᲒᲐᲓᲐᲡᲕᲚᲐ.

ბაქოსაკენ: სამგზ.-საბბარგო № 8, საღ. 5. 26 წ. **ჩქარი** № 2, დილ. 10 ს. 14 წ. **საფოსტო** № 4, დამის 12 ს. 36 წ. **სამგზავ.** № 6, ნაშუადღ. 6 ს. 31 წ. **ნარევი** № 106. საღ. 7 ს. 20 წ.

ბათომისაკენ: სახ. № № 107, დილ. 4 ს 38 წ. **სახ.** № 5, ნაშ. 4 ს. 38 წ. **საფ.** № 3, დილ. 9 ს. 50 წ. **სახ.** № 4, საღ. 9 ს 4 წ. **სახ.** № 11, დამ. 10 ს. 2 წ.

ბაქოსკენ: ნარევ. № 106, საღ. 7 ს. 26 წ. **ერევანისკენ: სახ.-საბ.** № 8;7, შუადღ. 1 ს. 6 წ.

ჯულფისკენ: საფ. № 4;3, ღამ. 1 ს. 11 წ. **ყარსისკენ: სახ.-საბ.** № 6;5, საღ. 8 ს. 10 წ. **ბორჯომისაკენ: სახ.** № 9/10 6, ნაშ. 3 ს. 17 წ.

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲨᲘ ᲛᲝᲡᲕᲚᲐ.

ბაქოდან. ნარევ. № 107, დ.შ. 3 ს. 8 წ. **სახ.** № 5, ნაშ. 3 ს. 46 წ. **საფ.** № 3, დილ. 9 ს. **ჩქარ.** № 1, საღ. 9 ს. 10 წ. **სახ.-საბ.** № 7, დილ 11 ს. 55 წ.

ბათომიდან: სახ. № 12, დილ. 8 ს. 50 წ. **საფ.** № 4, ღამ. 11 ს. 32 წ. **სახ.** № 6, საღ. 5 ს. 56 წ. **ნარევ.** № 106, დილ. 5 ს. 15 წ.

ერევნიდან: სახ.-საბ. № 83;7, საღ. 5 ს. 28 წ **ყარსიდან: სახ.-საბ.** № 65, ნაშ. 1 ს. 28 წ. **ჯულფიდან: სახ.** № 43, დილ. 8 ს.

ბორჯომიდან: სახალ. № 9|10 6, დ.ლ. 11 ს. 22 წ.

მიხაილოვიდან სურამში: სახ.-საბარგ. № 61, ღამ. 2 ს. 18 წ. **სახ.-საბ** № 63, დილ. 5 ს. 30 წ. **სახ.-საბ.** № 65, ნაშ. 12 ს. 48 წ. **სახ.-საბ.** № 67, ნაშ. 3 ს. 13 წ. **სახ.-საბ.** № 69, საღ. 7 ს. 53 წ. **სახ.-საბ.** № 71, საღ. 9 ს. 20 წ.

სურამ.-დან მიხაილოვში: სახ.-საბარ. № 60, ღამ. 1 ს. 22 წ. **სახ.-საბ.** № 62, დილ. 4 ს. 38 წ. **სახ.-საბ.** № 64, დილ. 7 ს. 8 წ. **სახ.-საბ.** № 66, ნაშ. 1 ს. 15 წ. **სახ.-საბ.**, № 68, საღ: 6 ს. 38 წ. **სახ.-საბ.** № 70, საღ. 8 ს. 26 წ.

ქუთაისიდან რიონში: სახ. № 77 დილ. 5 ს. 28 წ. **სახ.** № 79, დილ. 10 ს. 14 წ. **სახ.** 1, ნაშ. 2 ს. 3 წ. **სახ.** № 83, ნაშ. 5ს. 84 წ. **სახ.** № 85, ღამ. 11 ს. 58 წ.

რიონიდან ქუთაისს: სახ. № 76, დილ. 6 ს. 25 წ. **სახ.** № 78, დილ. 11 ს. 2 წ. **სახალ.** № 80, ნაშ. 3 ს. 8 წ. **სახ.** 82, საღ. 6 ს. 55 წ. **სახ.** № 84, ღამ. 1 ს. 58 წ.

ქუთაისიდან შორაპანს: სახალხო № 29/30, ნაშ. 5 ს. 23 წ.

შორაპნიდან ქუთაისს: სახ. № 27|28, დილ. 8 ს. 30 წ.

ფოთიდან სამტრედ. დ ქუთაისს: სახ. № 26, დილ. 6 ს. 6 წ. **სახ.** № 4 II, დილ. 11 ს. 9 წ. **სახ.** № 6, საღ. 5 ს. 1 წ. **სახ.** № 8 II, საღ. 9 ს. 10 წ.

სამტრედიიდან ფოთში; სახ. № 3 II შუადღ. 1 ს. 57 წ. **სახ.** № 7 II, საღ. 7 ს. 24 წ. **სახ.** № 5 II, საღ. 7 ს. 59 წ. **სახ.** № 25 II ნაშ. ს. 18 წ.

ბათომ.-დან ქობულეთსა და ნატანებში: სახ. № 18, ღამ. 11 ს. 13 ს. **სახ.** № 14, დილ. 5 ს. 43 წ. **საფ.** № 16, ნაშ. 2 ს. 58 წ.

ქობულეთ.-დან ბათომს: სახ. № 13, დილ. 7 ს. 4 წ. **სახ.** № 15, ღამ. 12 ს. 23 წ. **სახალხ.** № 17, ნაშ. 5 ს. 47 წ.

ნატანებიდან ბათომს: სახ. № 17, ნაშუად. 5 ს. 20 წ.

ბათუმიდან ქობულეთში. სახ. № 18, ღამ. 11 ს. 13 წ. **სახ.** № 14, დილ. 5 ს. 43 წ. **სახ.** № 16, ნაშ. 2 ს. 58 წ.

ბათომიდან ნატანებს: სახ. № 16, ნაშუადღ. 4 ს. 24 წ.

მიხაილოვ.-დან ბორჯომს. სახ. № 46, ნაშ. 3 ს. 8 წ. **სახ.** № 65, საღ. 9 ს. 14 წ. **სახ.** № 86, დილ. 5 ს. 25 წ.

ბორჯომ.-დან მიხაილოვში: სახ. № 36, ნაშ. 12 ს. 35 წ. **სახ.** № 55, დილ. 5 ს. 58 წ. **სახ.** № 76, ღამ. 12 ს. 41 წ.

პირდაპირი მიმოსვლა ᲒᲐᲓᲐᲣᲯᲓᲝᲛᲚᲐᲓ.

1) **ბათომიდან პეტერბურგამდე** გაივლის ნიკიტოვკას, კურსკს, მოსკოვს, ორის ერთი მიქსტო-ვაგონი I—II კლასისა და 1—მესამე კლასის, მატარებლების №№ 1/11 და 2/12. ყველა ბილეთები პლაცკარტებით.

2) **ბათომიდან მოსკოვამდე.** გაივლის კოზლოვს და რიაზანს; 1 ვაგონი პირვ. კლასისა, 1 მეორისა და 3—მესამისა, მატარებლები №№ 5 და 6. 1 და II კლასი და მესამე კლასი ერთ ვაგონში ბილეთები პლაცკარტითაა, ხოლო მესამე კლასის ორ ვაგონში უპლაცკარტოდ.

3) **ტფილისიდან როსტოვამდე** ერთი ვაგონი I/II კლასისა, ერთიც მესამე კლასისა, მატარებელთა ნომრები 1 და 2.

4) **ტფილისიდან ჯულფა-ერევნისკენ** ერთი ვაგონი I/II კლ. და ერთიც მე-III კლასა მატარებლის ნომრები 3 და 4.

ᲥᲐᲚᲐᲥᲘᲡ ᲡᲐᲐᲕᲐᲓᲛᲧᲝᲤᲝᲔᲑᲘ

მთავარი—მუხრანის ქუჩა, 9.
ავლაბრისა—კაბეთის ქ. № 15.
ხარფუხისა—ვორონცოვის ქ. 55.
კუკიისა—ჩერქეზიშვილისა, 1—18.
დიდუბისა—საგურამოს ქ. 5.

ქალაქის საბჭოს ექიმები მოვალენი არიან ღარიბ მცხოვრებთ უფასო საექიმო დახმარება აღმოუჩინონ ქალაქის საავადმყოფოებში და თვითონ ავადმყოფის ბინაზედაც ყოველმა თავ-თავის უბანში), თუ უბრალო ექიმი დილის 11 საათამდე მოიწვიეს, ვალდებულია იმ დღესვე ინახულოს ავადმყოფი, გარდა საჭიროო შეშთხვევებისა, როცა დამარება დაუყოვნებლივ უნდა მისცეს.

ᲣᲤᲐᲡᲝ ᲡᲐᲔᲥᲘᲛᲝ ᲓᲐᲮᲛᲐᲠᲔᲑᲐ

ქᲐᲚᲐᲥᲘᲡ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲔᲥᲘᲛᲔᲑᲘ.

უბნები

1—2 **გ. ა. გედალინი** (სდგას ვერაზე, ოლგის ქუჩა, 22. ტელეფ. 592).
3—4 **მ. ი. შავერდოვი** (ფეთხაინის აღმართზე, 1, ტელ. 619).
5—6 **ტ. მ. თბთეოსიანი** (ველიამინოვის, 4, ტელეფ. 680).
6—7 **შ. ა. მიქელაძე** (ავლაბარში, კახეთის ქ., 1, ტელ. 715).
8—9 **ნ. დ. ხატისოვი** (კუკიაში, ნიკოლოზოვის ქ. 7, ტელ. 715).
10, 11—12 **ა. ი. შჩერბინინისა** (დიდუბეში, საგურამოს ქ. 5. ტელეფ. 71.

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐᲜᲘ

ᲤᲔᲮᲡᲐᲪᲛᲔᲚᲔᲑᲘ

ᲗᲣᲛᲐ Დ. ᲯᲐᲜᲣᲐᲠᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ

მაღაზია-სახელოსნოში.

მუხრანის ქ. № 2. ყოველნაირი: საკუთარი და ჰეტერბ.

მეხანიკური ნაწარმოები. 30

ᲡᲐᲭᲘᲠᲝᲐ ᲐᲒᲘᲜᲢᲘ

ქ. გორში ჟურნალ-გაზეთების გამყიდველად. მისამართი: ტფილისი „ზაკავკაზსკია რეჩის“ რედაქცია, ბიუროს გამგე ე. გორდელაძე. 1082

Ჯ. Შ. ᲬᲔᲠᲐ-ᲙᲘᲗᲮ. ᲒᲐᲛ ᲡᲐᲯᲝᲒ. ᲬᲘᲒᲜᲘᲡ ᲛᲐᲦᲐᲖᲘᲐᲨᲘ

ისყიდება საუმაწვილო წიგნები:

ოქროს ფული. ლ. ფალავას გადმოკეთებული ქ. 1911 წ. ფ. 2 კ.
მოთხრობათა კრებული. ივ. ყიფიანის გადმოკეთებული ქ. 1911 წ. 2 „
იოანე სარდალი. ნათ. ი. ყიფიანისაგან ქ. 1912 წ. 3 „
მირიელ ეპისკ. ვიქ. ჰიუგოდან. ნათ. ჩერეკაშვილისა. 2 „
სამი მოთხ.: ბიჩერ-სტოუ, გულკეთილი ებრაელი, ავია თუ კარგი. ნათ. დ. ნ—ვისაგან ქ. 1912 წ. 3 „
სინიდისის ხმა. ვ. ნ—ძისაგან გადმოკეთებ. ქ. 1911 წ. 2 „
სოფელი კურთხეულა. გადმოთარგმნილი არ. დადიანის ქ. 1911 წ. 3 „

მოგზაური. გამოკ. ლ. ელიიაშვილისაგან ქ. 1911 წ. 2
ცხოვრების გზა. ალ. ჯირაქამის თარგ. ქ. 1911 წ.

ახალი წიგნები და სურათები

სიტყვანი დავით ეპისკოპოსისა. ტფ. 1912 წ. ფ. 10
Статьи и замѣтки по грузинском церковному вопросу. Проф. ა. ა. ცაგარლისა, ჰეტ. 1912 წ. ფ. 1 მან.
ვლ. მესხიშვილის სურათი დიდი 50
ქართ. არტისტ. ჯგუფის სურათი დიდი 50

ᲐᲓᲠᲔᲡᲘ: Тифлисъ О-ва распр. грамотности сред. гр. нас. 1141

ამით საყოველთაოდ ვაცხადებ, რომ **ცნობილი**

ᲞᲐᲡᲮᲐᲚᲘᲓᲘᲡ

ᲐᲑᲠᲔᲨᲣᲛᲘᲡ ᲗᲔᲡᲚᲘ

ჩვეულებისამებრ **იყიდება მ. გ. რუსიძის ᲙᲐᲜᲢᲝᲠᲐᲨᲘ ბათუმში**, მარინსკი პროსპექტზე, საკუთარ სახლში № 10.

სამუდამო და შეურყეველი გადაწყვეტილებაა: თესლს რაც უფრო ადრე დარგავენ მყიდველები, იმდენ უფრო იაფად შეიძენენ, რაც გვიან, იმდენად ფასი მატულობს **ᲞᲐᲡᲮᲐᲚᲘᲓᲘᲡ თესლის მუდმივ მყიდველებს ᲙᲐᲜᲢᲝᲠᲐ** ამით მოგაგონებს, რომ ადრე დროიანად დაიკვეთონ, ვინაიდან, როგორც გაზეთებშიაც იყო აღნიშნული, ბალწეთის ომის გამო, ზღვის თესლების გამოსასვლელი გზა დაკეტილია (მხოლოდ მცირედენმა გამოასწრო გზის დაკეტვას), რის გამოც მოსალოდნელია, ბევრი მეაბრეშუმეები რჩეს უთესლოთ.

ტფილისისა, ქუთაისისა და ბათუმის გუბერნიების ერთად-ერთი წარმომადგენელი ხალიდის აბრეშუმის თესლისა **მ. გ. რუსიძე.**

ᲛᲘᲘᲦᲔᲑᲐ ᲮᲔᲚᲘᲡ ᲛᲝᲬᲔᲠᲐ 1913 ᲬᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲥᲕᲔᲚ-ᲓᲦᲘᲣᲠ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ

ᲘᲛᲔᲠᲔᲗᲘ

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲤᲐᲡᲘ: ერთი წლით 7 მ., ნახევარი წლით 4 მ., ერთი თვით ... აბაზი და ცალკე ნომერი 1 შაური. საზღვარ-გარედ გაზეთი წლიურად ღირს 14 მ., ნახევარი წლით 8 მ. და თვიურად 6 აბაზი. **სამგლოვიარო** განცხადების თითო დაბეჭდვა ყველასათვის 3 მ.; **განცხადების ფასი:** პირველ გვერდზე ჰეტიტით ᲰᲬᲙᲐᲠᲘ ღირს 3 შაური, მეოთხეზე ორ შაური, შიგნით გვერდზე მორიგებით და გარეშე ცნობები ჩვეულებრივი ასოებით დაბეჭდილი თითო ᲰᲬᲙᲐᲠᲘ თითო აბაზი. შრომის მაძებართა განცხადება ნახევარ ფასად. წლიურ ხელის მომწერლებს შეუძლიანთ გაზეთის ფასი ამნაირად გადაიხადონ: ხელის-მოწერის დროს 3 მ., პირველ მაისს 2 მ. და პირველ ენკენისთვესაც 2 მ. მოსწავლეებს, სათვისტომოებსა და სოფლის უფასო წიგნთ-საკავ-სამკითხველოებს გაზეთი წლიურად ეთმობათ 4 მ., ხოლო ნოქრებსა და სოფლის მასწავლებლებს 5 მ. თვიურად გაზეთი ამავე პირთათვის ღირს 3 აბაზი. მისამართის გამოცვლა ღირს ... აბაზი შაური. მისამართის გამოცვლის დროს უნდა ნაჩვენები იყოს სრულად ის მისამართი, რომლითაც ღებულობდა გაზეთს და აგრეთვე სწორედ ახალი მისამართიც. სხვანაირად მისამართის გამოცვლა არ შეიძლება.

გაზეთის დასაკვეთი ფასი და აგრეთვე სხვა ანგარიშებიც უსათუოდ მისამართით უნდა გამოიგზავნოს: Кутаисъ, редакція и контора газ. „ИМЕРЕТИ“, Василію Челидзе. 107

მიეგზავნეთ საუკეთესო ᲒᲔᲛᲝᲗᲡ ᲛᲐᲠᲪᲕᲚᲝᲕᲐᲜᲘ, ᲥᲕᲘᲠᲘᲗᲘᲡ (ᲙᲘᲗᲮᲕ.) ᲮᲘᲖᲘᲚᲐᲚᲐ

თევზის მრეწველნი

ᲫᲛ. ᲫᲔᲒᲕᲔᲚᲝᲕᲔᲑᲘ.

ᲞᲣᲨᲙᲘᲜᲘᲡ Ქ., ᲡᲐᲙᲣᲗᲐᲠᲘ Ნ. № 9.
ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ № 712.

1131

გამოსული ქერჩის ᲡᲔᲚᲘᲝᲢᲙᲔᲑᲘ,

და ყოველგვარი

ᲙᲝᲜᲡᲔᲠᲕᲔᲑᲘ.

მოგვიდის მუდამ დღე საკუთარი სა... მრეწველოდან ახალი თევზი, ხიზილალა, (ჟიტკა), ორაგული, თართა, ტარაღანა, ლოქო და სხვა. და ... თვე ყოველ დროს იყიდება მაღ...

მოხარშული დოში, ზურგიები

და ყოველგვარი

ᲨᲐᲕᲘ ᲮᲘᲖᲘᲚᲐᲚᲐ.